

disse Forskolelærerinder i Købstæderne om at forhøje deres Løn og Alderstillæg, naar denne Lov maatte blive vedtagen. Hvis den højtærede Minister ser sig i Stand dertil blot ved at forlange det, naar han kommer til at approbere de ny Skoleplaner, som ville følge af denne Lov, er dette mit Ændringsforslag overflødigt, og jeg er da villig til at tage det tilbage. Jeg afventer altsaa den højtærede Ministers Udtalelser angaaende denne Sag.

Hvad ellers angaar Udvalgets Indstillinger, vil jeg som Medlem af Udvalget udtale min Glæde over det gode Samarbejde, der har været i dette Udvalg, og over de Bestræbelser, der fra saa godt som alle Sider i Udvalget have været udfoldede for at bringe denne Sag i Havn. Jeg kan ikke andet end bringe min Paa-skønnelse deraf og udtale min Tak derfor, idet det ogsaa har været mit Ønske, at der i denne Rigsdagssamling kunde tilvejebringes en Lov om en forbedret Lønning for Folkeskolens Lærere, som jeg erkender have Krav derpaa.

Jeg skal ikke dvæle videre ved de Ændringsforslag, jeg som Medlem af Flertallet har været med til at stille, idet jeg i alt væsentligt kan henholde mig til den Motivering, som den ærede Ordfører gav deraf. Der er dog et Par Ændringsforslag, jeg ikke godt kan andet end sige nogle Ord om, det er blandt andet Ændringsforslaget om forhøjet Tilskud til Friskolerne, og det er Ændringsforslaget om en ny Form for Afskedigelse af enkelte Lærere i Kommunerne. Der er sagt om disse Forslag, at de egentlig ikke høre hjemme i det foreliggende Lovforslag, som er et Lønningsforslag. Jeg mener, at de høre netop hjemme i dette Forslag, og at dette Forslag ikke burde forlade Rigsdagen, uden at de to Spørgsmaal finde en Afgørelse samtidig med det foreliggende Lovforslag. I samme Grad, som man forhøjer Kommunernes Bidrag og udskriver ny Skatter af Kommunernes Skatteydere til det offentlige Skolevæsen, gør man det nemlig vanskeligere og vanskeligere navnlig for Smaafolk i Kommunerne at benytte sig af den Ret, som den nuværende Lovgivning hjemler dem til selv at sørge for deres Børns Undervisning. Med Hensyn til dette Forhold i det hele har det glædet mig, at det store Flertal i Udvalget er enig i ikke at rokke ved den Grundregel, der gælder i vor Lovgivning angaaende vort Undervisningsvæsen, den Regel, at vi ikke her i Landet have Skoletvang. Den er afskaffet, og den ønske vi

ikke indført mere. Det, der er tilbage af den gamle Lovgivning, er, at vi have Undervisningspligt. Det er gjort til Pligt for enhver Fader eller Værgе at sørge for sine Børns Undervisning, men paa hvad Maade det sker, og ved hvem det sker, er overladt til Forældrene selv at afgøre. Det er Grundprincippet i den bestaaende Lovgivning, og det rokke vi ikke ved, tværtimod, vi ville ved vort Ændringsforslag gøre det muligt ogsaa for den ubemidlede Mand og Kvinde, der har Børn, som skulle nyde Undervisning, at benytte sig af den Ret, som Lovgivningen hjemler dem, at vælge mellem den offentlige Skole og den private Skole. Hidtil har man fra det offentliges Side villet søge en Betyngelse for, at der ikke skete noget Misbrug, deri, at det blev gjort til Pligt for de frie Skoler, der vilde have Understøttelse af Staten, at de ogsaa skulde have Understøttelse af Kommunekassen. Det have vi fraveget i det Ændringsforslag, her foreligger. Derimod har man indført en Bestemmelse om, at det skal være Pligt for de Friskoler, som i Fremtiden ville have Understøttelse af Staten; at de skulle føre Protokol over deres Elever, og at denne Protokol skal udvise, hvilke Forsømmelser der har været i Halvaarets Løb og at en saadan Protokol skal forelægges for Skolekommissionen, naar den holder den halv-aarlige Eksamen paa selve Skolen.

Fra ældre Tid var man jo inde paa at understøtte Friskolerne ved at opstille en Fordring om flydende Skolepenge. Det Princip er et gammelt Venstrestandpunkt, men et Standpunkt, som Venstre forlod ved Skoleloven af 1899. Man gik da ind paa en anden Form, under hvilken Staten kunde støtte det private Skolevæsen her i Landet, idet man til Raadighed for disse Skoler stillede en Sum, der skulde fordeles i Forhold til Gennemsnitsantallet af deres Elever, og et andet Beløb til Raadighed for Ministeren, som han kunde uddele, hvor der var særlig Anledning trods et Sogneraads Nægtelse til at give en Friskole Understøttelse. Og det er hovedsagelig det Princip, man slog fast ved Skoleloven af 1899, som vi have fastholdt her.

Jeg ser af de Andragender, der ere komne her til Rigsdagen, at der er ikke faa Mænd ude i Landet, der holde paa det gamle Princip om flydende Skolepenge. Men jeg er enig med den ærede Ordfører i, at det vilde have sine store Vanskeligheder at gennemføre det, og hvis jeg eller andre havde opstillet det Princip, kunde